

A. **Yleiset verbijohdokset**, usein kausatiivis-faktiivisia

Kantasanana on nomini tai verbi, usein kantasanan merkitykseen perustuu verbin merkitys. Usein on kysymys **kausatiiveista**, jotka ilmoittavat kantasanan ilmoittaman toiminnan aiheuttamista tai **faktiiviverbeistä**, jotka ilmaisevat siksi tai sellaiseksi tekemistä, mitä kantasana tarkoittaa.

1. **-a/-ä (-ta/-tä) - supistumaverbit**. Kantasana on nomini.

Transitiiviset verbit ilmaisevat erilaisia seikkoja: aiheuttamista, joksikin tekemistä, jollakin varustamista, jollakin käsittelemistä tai toimimista tms.: *avata, hakata, kerätä, älytä, elokuvata, ulosmitata*.

Intransitiiviset supistumaverbit ovat useimmiten **translatiivisia**: aleta, edetä, vaaleta, heiketä, kevetä ym.

Uudet verbit ovat usein supistumaverbejä, selvätä - dekoddata, buukata - varata, zoomata [tsuu-], riskeerata, kidnapata, sl. duunata, järkätä, kässätä, lintsata; ark. merkata

2. **-ta/-tä-**. Kantasanana nomini tai verbi. **Vahva-asteiset - (t)ta/-(t)tä** yleensä 3-tavuisia. **Verbikantaiset. kausatiiveja**:

herättää (herätä), kadottaa (kadota), liottaa (liota), vajottaa (vajota), hävittää (hävitä), lämmittää (lämmitä), selittää (selitä/seljetä);

Nominikantaisia: helpottaa, pakottaa, vyöttää, kouluttaa;

Kantasanattomia: kehottaa, kurkottaa, ammottaa, höpöttää

3. **-(u)tta/-(y)ttä**. Kausatiivien alalaji **teettoverbit** eli transitiiviset **kuratiivit**, jotka ilmaisevat sen teettämistä mitä kantasana ilmoittaa: lukea > luettaa > luetuttaa, tehdä > teettää > teetättää, ajaa > ajattaa > ajatuttaa, muurata > muurauttaa, rakentaa > rakennuttaa

4. **-(u)utta/ -(y)yttä**. Sekä nomini- että verbikantaisia: nöyryyttää, orjuttaa, valtuuttaa, peruuttaa, kelpuuttaa; **lyhytvok.**: liputtaa, kesyttää, löylyttää, tomuttaa, hälyttää

5. **-o(i)tta/ -ö(i)ttä**. Milloin i?

i:llisiä: -a, -ä vartaloisista sanoista johdetut: haava > haavoittaa, terä > teroittaa; alka-a > aloittaa

i:ttömiä: -o, -ö vartaloisista sanoista johdetut: ehto > ehdottaa, pakko > pakottaa, tietää > tiedottaa (< tieto)

Jos kanta on epäselvä, niin useimmiten ilman i:tä: hoilottaa

6. **-nta/-ntä**. Sekä nomini- että verbikantaisia.

Translatiivisista supistumaverbeistä muodostetaan

kausatiiveja: aleta > alentaa, kevetä > keventää, suureta > suurentaa; denominaaleja: jäljentää, ruotsintaa, täydentää ym.

7. **-sta/-stä; -ista/-istä. -i tai -is** vartaloisista nomineista:

tiivis > tiivistää, kaunistaa, alustaa, harrastaa.

Analogisesti: avustaa, eristää, järjestää, maustaa, monistaa

Deverbaaleja: asustaa, ripustaa, tunnistaa, kurkistaa

Deskr.v.: kakistaa, löntystä, tallustaa, töllistää

tarkastaa 'tarkastaa passi', tarkistaa 'tarkistaa pöytäkirja'

tunnustaa 'tunnustaa rikos', tunnistaa 'identifioida'

Kaptatiivit -sta/-stä pyydystämistä, keräämistä merkitsevien verbien johdin: kalastaa, marjastaa, sienestää, linnustaa

8. **-oi, -öi**. Kantasanana nomini, us.3-tav. Merkitykset:

a) **jnk tuottamista**: ideoida, metelöidä, tilastoida, viipaloida

b) **jllk toimimista, jnk hyödyntämistä**: haravoida, kiikaroida, lapioida, mankeloida, vasaroida, tupakoida

c) **jllk varustamista**: hopeoida, numeroida, otsikoida, viemäroidä

d) **jnak, jnklaisena esiintymisestä**: apinoida, isännöidä, emännöidä, mestaroida, parturoida, vartioida, hätiköidä

Nuorempia **adj.kantaisia** merk. kausatiivisia: pätevöidä, lihavoida

entisöidä - entistää 'restauroida'

mitätöidä - annuloida - mitätöntää

Kansainv. -oida/öidä: boikotoida, debytoida, filosofoida

Essentiaaliset verbijohdokset ilmaisevat kantasanan tarkoitteena **olemista**: opastaa 'toimia/ olla oppaana', parturoida 'toimia parturina'

Instruktiiviset verbijohdokset ilmaisevat kantasanan **tarkoitteella varustamista**: aidata 'varustaa aidalla', kivetä (katu)'

Instrumentatiiviset johdokset ilmaisevat kantasanan tarkoitteella **toimimista**: purjehtia 'liikkua purjeiden avulla', aterioida 'syödä ateria'

Privatiiviset johdokset ilmaisevat kantasanan tarkoitteen **poistamista**: suomustaa 'poistaa suomut', pölyttää 'poistaa pöly'